

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 51 · MATURA USTNA 2027–2028

PRZEDWIOŚNIE · KONTEKST: SYZYFOWE PRACE

KIM JEST CEZARY?

Pytanie jawne 51: „Młodość jako czas kształtowania własnej tożsamości. Omów zagadnienie na podstawie Przedwiośnia Stefana Żeromskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst: Syzyfowe prace tego samego autora.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Cezary buduje tożsamość przez bunt, stratę, spotkanie z ojczyzną i spór o sprawiedliwość.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

W „Przedwiośniu” młodość Cezarego to czas budowania tożsamości przez bunt, stratę i zderzenie z Polską, a nie prosta droga do jednej prawdy.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Cezary i Marcin Borowicz pokazują, że tożsamość powstaje wtedy, gdy młody człowiek sprawdza otrzymane idee i bierze odpowiedzialność za wybory.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Trzy etapy — bunt w Baku, utrata złudzeń, spotkanie z Polską. Przy każdym: jak zmienia się obraz samego siebie Cezarego. Kontekst: Marcin i recytacja Zygiera. Wniosek: tożsamość nie jest gotowym prezentem od rodziny, szkoły ani partii. Kształtuje się, gdy młody człowiek sprawdza otrzymane idee i bierze odpowiedzialność za własne wybory.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Bunt — Co daje młodemu Cezaremu poczucie wolności w Baku? Czego wtedy nie dostrzega?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Nieobecność ojca i rewolucyjne hasła pozwalają mu buntować się przeciw dawnym zasadom. Długo nie widzi wysiłku matki, która zdobywa żywność i chroni rodzinę.

2. Utrata złudzeń — Jak śmierć matki i przemoc w Baku zmieniają jego samoocenę?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Cezary rozpoznaje poświęcenie matki oraz własny wcześniejszy egoizm. Przemoc pokazuje mu, że hasła sprawiedliwości nie chronią ludzi przed krzywdą.

3. Polska — Dlaczego opowieść Seweryna o szklanych domach nie wystarcza do zbudowania tożsamości narodowej Cezarego?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Polska jest dla niego początkowo krajem rodziców, nie wspomnieniem własnego dzieciństwa. Po przyjeździe widzi biedę zamiast szklanych domów. Udział w wojnie i dalsze życie w kraju pomagają mu zbudować więź, ale nie eliminują krytyki.

4. Kontekst — Co pomaga Marcinowi Borowiczowi odkrywać polską tożsamość w *Szyfrowych pracach*?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Recytacja „Reduty Ordona” przez Bernarda Żygiera porusza Marcina po okresie ulegania rusyfikacji. Literatura i rówieśnicy pomagają mu na nowo rozpoznać więź z polskim językiem i historią.

5. Pytanie komisji — Czy Cezary jest bohaterem dojrzałym na końcu powieści?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Dojrzałym, ale nie dojrzałym: wciąż szuka, a jego ostatni gest jest raczej impulsem niż programem.

6. Pytanie komisji — Kto miał największy wpływ na tożsamość Cezarego?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Np. ojciec (polskość, szklane domy) albo doświadczenie Baku. Uzasadnij wybór.